

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

§. IV. Contractus mutui, commodati, locati, & depositi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

precise ob dilatam solutionem, vel temporis longitudinem, est solvendum; res enim vendita, & emptori tradita, sicut ei perit, ita ei parit. Unde Dominus. Pater etiam, si dicatur celebrare locatio, aut societas, quia tunc dominium, & periculum fortuitum ovium debet indispensabiliter esse apud Joannem deponentem; cum id sit de natura similibus contractuum. Quia, itaque celebratur solum mutuum cum usura palliatum sub colore societatis, contractus est iniquus.

27. Queritur. Quando animalia tradantur juste in societatem alteri?

Resp. Cum observantur disposita in citata Constitutione Sixti. Habet quis viginti oves, alius totidem, vel etiam decem, & communicant ad invicem eas; de periculo, lucro, ac expensis participant aequaliter; si aequaliter ponant in societate; vel pro rata, secundum quod ponunt; societas justa est. Qui possunt etiam licite convenire, quod de fatibus reciperentur capita mortua; vel de vellibus emantur capita ad augendum gregem. Item unus potest ponere oves, & alter curam, industriam, & laborem, juxta dicta supra n. 20. 21. & 22.

Injusta autem est, cum quis dat certa capita ovium aestimata certo pretio, hoc pacto, ut rusticus recipiens, non accipiat aliquam utilitatem, donec tradens receperit prius totam sortem. Hoc pactum est valde iniquum: nam aequalitas non servatur; rusticus enim suam operam gratis exhibet. Sicut iniquum est, pacisci, quod antequam rusticus recipiat aliquid, restaurabit de fatibus omnia mortua. Hoc enim pacto est, quasi velle *Matthaei Causela Confess.*

oves immortales, in quo nec aequalitas servatur.

Item, injusta est, dum alteri quis tradit in societatem pecora aestimata tanto pretio, ea conditione, ut capitale sibi reddat, & praeterea aliquod emolumentum, sive in pecunia, sive fructibus, lana, lacte, caseo &c. Immo mutui virtualis potius, quam societatis contractus censetur, quia ultra capitale salvum pensionem annuam exigit.

§. IV.

Contractus mutui, commodati, locati, & depositi.

28. Queritur. Negotiator petis à Confessario differentiam inter contractus mutui, commodati, locati, & depositi, ne in eis celebrandis erret, quid Confessarius est responsurus?

Resp. Quod mutuum acceptum pro contractu celebrato inter mutuante[m], & mutuatarium, est contractus gratuitus, quo quis rem suam usu consumptibilem alteri tradit, cum translatione dominii, ea lege, ut eandem in specie, & bonitate, statuo tempore reddere teneatur.

Differt à venditione, quae transfert rei dominium sine onere reddendi similem; à commodato, in quo res eadem, non specie tantum, sed & numero reddi debet; à locato, quo non gratis, sed certa pensione alteri traditur res ad usum eadem numero reddenda; à deposito, quo alterius fidei res traditur ad custodiam.

29. Petitur, quae sint obligationes mutuatarii.

Resp. Vide lib. I. cap. 31. nn. 27. & 28.

(L11)

Hoc

Hoc est certum, ipsum teneri ad restituendam rem mutuo acceptam, quocumque casu pereat; nam res, sicut domino parit, ita perit: mutuarius autem est dominus rei mutuo recepta.

Paciter commodatum sumptum pro contractu, est contractus, quo res aliqua ad certum usum, & tempus sine mercede conceditur, reddenda eadem numero post usum expletum, ad quem fuit concessa. In commodato dominium rei non transferitur in eum, cui ad usum conceditur, ideo differt à mutuo: gratis, & sine mercede conceditur, aliàs foret locatio. Differt à precario (precarium dicitur, quod precibus ad utendum gratis datur alteri) quia res precario data revocari potest, quodcumque danti placuerit, quia sine praefinitione certi usus ad utendum conceditur. cap. *Precarium de precariis*: & *Glos. ad cap. cum gratia sui de commodat. in ver. commodatum.*

30. Petitur, quae sint obligationes rem commodantis?

Resp. Sequentes. Prima, ut rem commodatam ad se revocare non possit ante expletum usum, pro quo fuit data: nam statim ac pro certo usu datur, tali usui subicitur, & affixa reputatur: non decipi beneficio nos oportet, sed juvari, ut ibid. *Glos.* deciperetur autem ille, cui conceditur, si ante completum usum revocaretur, sicut noverunt recipere, si res apta non foret pro usu, ad quem conceditur; & tunc revocans teneretur de damno. Limitatur, ut possit ante usum revocare in casu non praefixo in contractu, si nimirum commodans ex defectu rei majus, aut tantum detrimentum incurreret, quantum pateretur com-

modatarius, si res ab eo auferretur ante usum expletum; nam praesumi debet in tali usu eum non voluisse rem commodare.

31. Petitur, quae sint obligationes commodataris, seu illius, qui rem commodato accipit.

Resp. Sequentes. Prima, ut rem commodata utatur dumtaxat ad usum, ad quem eam à Domino accepit; aliàs futurum committit, utpotè utens re, invito domino; hinc si tibi commodem equum, ut ad villam eas, & tu ducis ad bellum, teneris mihi pro tali usu, ad quem equum tibi non concessi. *Glos. ad c. cum gratia sui de commodato.*

Secunda, cum commodatum concedatur gratia solius accipientis, tenetur de culpa non modo lata, & levi, sed etiam levissima; iamò etiam de casu fortuito, qui scilicet non potuit praevideri, si culpa tua contingat, vel sit in mora restitutionis post expletum usum, aut pacto ad id se obligat, cap. *cum gratia sui cit.* Propterea circa rem commodatam conservandam, debet eam curam, & diligentiam adhibere, quae homines diligentissimi solent in rerum custodia; juxta dicta supra cap. 22. num. 72. unde, si ejus negligentia pereat, debet eam in aequivalenti pretio restituere.

Item locatum pro contractu acceptum, est contractus, quo res, vel persona ad usum, vel fructum, salvo semper ejus substantia pro pensione certa conceditur ad tale tempus. Qui rem locat, locator; & ex parte ejus contractus locatio nominatur; qui verò rem accipit, conductor: ex parte cujus contractus conductio dicitur.

32. Petitur, qua sint obligationes locatoris?

Resp. Sequentes. I. Ut apud ipsum remaneat periculum fortuitum rei locatae, sicut enim est ipsius rei dominus, ita debet ei perire.

II. Tenetur detegere rei locatae vitia, etiam occulta, quae conductori damno esse possunt: hinc teneris damnum reparare, si mihi commodas dolium vitiosum, propter quod necessario vinum inficitur. Propterea locator debet eam diligentiam adhibere ad vitandum nocentium, conductori ex re locata proventurum, quam vir prudens adhibere solet.

III. Tenetur ad expensas necessario faciendas circa rem locatam, ut ad calcandum equum, dum inservit conductori, iter facienti: ad reparandam domum locatam, tectum, fenestras &c. non vero ad expensas voluptuarias, & superfluas.

IV. Ad onera publica, & tributa imposita pro re locata, nisi aliud ex pacto, vel locorum consuetudine sit determinatum.

V. Non potest expellere conductorem a Domo, nisi in casibus, de quibus in l. ade. Cod. de locato, ut, si conductor pensionem non solvat: si ex casu aliquo, non praevisto tempore locationis, res locata esset valde necessaria ipsi locatori: si res locata indigeat reparatione, quae fieri nequit, si maneat apud conductorem; & tandem, si conductor abutatur re locata, eam damnificando, vel abutendo contra malos mores, retinendo in ea meretrices, & usurarios publicos &c. nam praesumendum est, quod lo-

cator non habuerit voluntatem eam locandi in illis casibus.

33. Petitur; Qua sint conductoris onera erga locatorem?

Resp. Sequentia. I. Ut re conducta utatur solum ad usum concessum; nam tenetur stare conventioni, alias contra voluntatem locatoris rationabiliter praesumptam, tenetur, quasi actione furti, re aliena invito domino utens; Hinc, qui equum conduxit ad eundem Florentiam, & exiit ad pergendum Viennam, tenetur dare pretium pro isto usu; & casu quo in isto itinere periret, alio itinere non periturus, debet pretium equi restituere.

II. Si res conducta ejus negligentia perit, tenetur reddere aequivalens; Est commune, conductorem teneri de lata, & levi culpa dumtaxat, non de levissima, quia res conducta non solum gratia conductoris conceditur, sed etiam in utilitatem locatoris recipientis ex locatione mercedem.

III. Ut solvat locatori mercedem, seu pretium usus rei juxta conventionem.

34. Dubitatus, An pensio V. G. agris locati sit minuenda propter sterilitatem ipsius agris.

Resp. Affirmative, modo sterilitas contingat casu fortuito, ut alluvione fluminis, incendio, hostium incurfu, &c. ita ut nullus, aut modicus fructus colligatur, pro rata enim est remittenda, vel in totum, vel in partem, nisi sterilitas compensari possit ubertate praecedentis, vel sequentis anni, cap. Propter de locat. & conduct. Dicitur casu fortuito, hoc est, qui praevideri non potuit; quia, si impedimentum percipiendi fructus pro-

(LII) 2 veni-

veniret ex ipso conductore, ad integram pensionem teneretur; nam æquitas non patitur, ut locator subeat damnum, quod culpa conductoris sequitur. Item, si casus sterilitatis ab initio sciri, & prævideri facile potuerunt, ut, si regio illa procellis, & grandinibus obnoxia sit; vel pateat hostium incurtibus; aut ager locatus sit vicinus flumini sæpius inundanti, aut fundus natura sua infecundus, non est locus remissioni, quia hos omnes casus conductor prævidisse censetur, adeoque in se suscepisse reputatur omne periculum, omnesque casus fortuitos, ac renunciasse juri, quod in ejusmodi casibus remissionem pensionis concedit, & ideo ad integram pensionem tenetur.

Dices, dum fructus fundi insolito modo crescunt, non augetur locatori pensio à principio; ergo, ut æqua sit locatoris, & conductoris conditio, non est minuenda pensio propter sterilitatem contingentem, sine culpa conductoris.

Confir. Emphyteuta, qui tempestatem passus fuit, integram Pensionem persolvit, nec ullam remissionem consequitur, ergo conductor ob sterilitatem, cæli intemperie contingentem, à solutione integra pensionis liberari nequit.

Resp. Negando consequentiam, discrimen est, quia insolita illa sterilitas damnum infallibile affert conductori, si teneatur eo casu pensionem præstare; ingens verò, & insolitum lucrum ex fortuita libertate proveniens nulli omnino nocet; immò locator semper, & facilius pensionem promissam recipit, & ideo jus in tanta calamitate conductori subvenit.

Ad confirmationem, paritas non concludit. Emphyteutis enim à conductio-
ne valde differt: conductori pensio constituitur in compensationem fructuum, quos percipere ipse potest ex fundo; emphyteute autem non in compensationem fructuum dantur, sed in recognitionem directi dominii, ut infra patebit, ex Gonzalez in 3. tit. 18. cap. 3. num. 8. de locat. & conduct.

35. Dubitatur. Nobilis quidam certa pensione condaxit pro anno Petrum ad suum servitium, post sextum mensum absque ulla culpa ipsius Petri eum dimisit; petitur, an Confessarius debeat nobilem obligare ad integram mercedem totius temporis Petro solvendam?

Resp. Affirmativè; neque conductor, neque locator, altero invito, potest absque justa causa ante tempus à contractu recedere; nam ex eo, sicut ex quovis alio legitimo contractu nascitur obligatio ex justitia in utroque foro, conscientie scilicet, & civili: hinc si nobilis à contractu pro suo arbitrio recedit, solvat pensionem conventam à principio, vel curet servitium alteri elocare: dum sibi difficile est alium herum invenire.

Depositum tandem pro contractu, sed pro formali ita sumptum (quia pro materiali venit res, quæ deponitur) est contractus, per quem res aliqua alterius fidei custodienda committitur, & alter eam ad custodiam recipit. Aliud est depositum purum, aliud non purum. Purum est, cum res traditur in meam custodiam in deponentis gratiam, & favorem: Non purum verò, cum datur aliquid depositio pro custodia,

36. Petitur, *qua sit obligatio deponentis?*

Resp. Hæc est, ut si res deposita casu fortuito pereat, ipsi debeat, tamquam ipsius domino.

37. Petitur, *qua sint depositarii onera.*

Resp. Sequentia. Primum, ut teneatur ad restitutionem, si ex gravi ejus culpa res deposita pereat; immodò, si ex levi, dum, aut indemnem promissit, aut de pretio pro illius custodia convenit; aut, cum à deponente repetita, sed non reddita, fortuito pereat, vel deterioris conditionis facta sit.

Secundum, ut, si res deposita sit petentia in sacculo obsignato, ea non utatur, aliàs peccaret in usu rei, invito domino; secus, si apertè numerata fuerit ipsi commissa, modò inde nullum periculum deponenti imminet; nam tunc presumitur tacitè eam facultatem concedere; modò ea utens ad solvendum non fiat impotens.

Tertium, ut, si depositum consistat in aliis rebus utensilibus, ut vestibus, equo &c. eis uti nequit, Domino invito; & dum utitur ad propriam utilitatem (cum talis usus sit pretio aestimabilis) tenetur pro eo solvere domino. Dicitur *ad propriam utilitatem*, quia possit sine peccato, si usus cederet in utilitatem deponentis; ut, quia aliàs equus V.G. in stabulo perpetuò acclusus manens piger efficitur, & ineptus ad cursum, in hoc enim domini negotium utiliter ageret.

§. V.

Contractus pignoris.

38. **Q**uæritur, *Quid sit contractus pignoris.*

Resp. Quamvis pignus sumptum materialiter sit res illa, quæ alteri conceditur in securitatem debiti, tamen acceptum formaliter, est contractus, quo res aliqua traditur alteri in debiti securitatem.

39. Petitur, *Qua sint obligationes debitoris oppignorantis rem?*

Resp. Sequentes. Prima, tenetur tradere creditori pignus promissum, loco, & tempore, statutis; nec potest illud repetere, nisi debitum solverit, aut alio modo satisfecerit creditori. Secunda, tenetur ad omnes expensas, quas creditor in servando pignus fecit.

40. Petitur, *qua sint onera creditoris accipientis pignus?*

Resp. sequentia. Primum, ut in faciendis expensis in servando pignore ita moderatas sit, ut non cogat debitorem, qui eas omnes solvere nequit, aut pignus dimittere, aut aliis vendere. Secundum, obligatur ad fidelem pignoris custodiam; & tenetur de dolo, ac lata, & levi culpa, ita ut servet rem illam, in eamque sumptus necessarios faciat. Tertium, tenetur rem ita servare, ut ea non utatur; aliàs furtum committit; debetque refarcire damna pignoris, quo usus est; nisi talis usus cedat in commodum debitoris ne scilicet pignus deterius fiat.

Quartum, tenetur solutionem debiti, quancumque sibi oblatam, recipere.

(LII) 3

& pi-